

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 195/2016-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátska kancelária, Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 1/2011, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 303/2012 z 24. apríla 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 436/2014 a jeho uznesením z 29. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 1/2011, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 303/2012 z 24. apríla 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 436/2014 a jeho uznesením z 29. septembra 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“)

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní o zaplatenie nemajetkovej ujmy vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 16 C 1/2011, v ktorom sa domáhal proti žalovanému zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 15 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Bratislava III vo veci sp. zn. PK 2 T39/2001 v súvislosti s nečinnosťou Okresného súdu Bratislava III v danej veci. Okresný súd v uvedenej veci rozhodol rozsudkom z 12. apríla 2012 tak, že návrh sťažovateľa zamietol, keď dospel k záveru, že sťažovateľ nepreukázal vznik ním uplatnenej nemajetkovej ujmy a príčinnú súvislosť medzi ním vytýkaným nesprávnym úradným postupom a nemajetkovou ujmov. Sťažovateľ nesúhlasiac s rozsudkom okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd svojím napadnutým rozsudkom, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. V dovolaní sťažovateľ tvrdil, že mu potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu, ktorý považoval za arbitrárny, bola odňatá

2

možnosť konať pred súdom. Zároveň namietal aj nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom aj krajským súdom. Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa napadnutým uznesením, ktorým dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza argumenty v prospech vyslovenia porušenia označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 1/2011, napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj postupom najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho a jeho napadnutým uznesením. Sťažovateľ tvrdí, že splnil všetky podmienky na priznanie nemajetkovej ujmy, pričom okresnému súdu vytýka svojvoľné závery o nepreukázaní vzniku nemajetkovej ujmy a tvrdí, že nebol povinný preukázať vznik nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti poukazuje na „*stanovisko občanskoprávného a obchodnoprávného kolegia Nejvyššího soudu ČR zo dňa 13.4.2011, sp. zn. Cpjn 206/2010 dľa ktorého sa pri odškodňovaní prietahov vychádza zo silnej domienky, že neprimeraná dĺžka konania spôsobuje nemajetkovú ujmu/morálnu ujmu a žiadne dôkazy sa v tomto ohľade v zásade nevyžadujú*“. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ okrem arbitrárnosti tam uvedených záverov vyčíta, že o verejnom vyhlásení rozsudku sťažovateľ nemal v rozhodnom čase z dôvodu pobytu vo väzbe žiadnu vedomosť. Z uvedeného dôvodu je sťažovateľ toho názoru, že krajský súd odňal sťažovateľovi možnosť zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku, pričom oznámenie súdu na úradnej tabuli o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku sťažovateľ považoval za nedostačujúce. V uvedenom postupe krajského súdu videl aj odňatie možnosti konať pred súdom, ktorým odôvodnil prípustnosť svojho dovolania. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie, považuje sťažovateľ taktiež za arbitrárne a ústavne neobhájiteľné. V sťažnosti sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že krajský súd mu odňal možnosť konať pred súdom aj tým, že v rámci odvolacieho konania sťažovateľ nemal možnosť byť oboznámený a vyjadriť sa k podaniu žalovaného, ktorým sa žalovaný vyjadril k jeho odvolaniu. Podľa sťažovateľa najvyšší súd svoje závery nedostatočne odôvodnil a de facto odmietol právo sťažovateľa na súdnu ochranu. Sťažovateľ nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu uvedeným v odôvodnení napadnutého uznesenia, že nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady

konania v zmysle § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V petite svojej sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym súdom podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a vydaním uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 4Cdo 436/2014 zo dňa 29.09.2015 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo 436/2014 zo dňa 29.09.2015 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vydaním rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.04.2014 č.k. 3Co/303/2012-103 porušené boli.

4. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.04.2014 č.k. 3Co/303/2012-103 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

5. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a právo aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod č.k. 16C/1/2011 porušené boli.

6. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- Eur, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný mu vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

7. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2.000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný mu vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

8. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný mu vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

9. [REDACTED] priznáva náhradu trov konania v sume 303,04 Eur, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokátky JUDr. JUDr. Emília Korčeková do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

10. [REDACTED] priznáva náhradu trov konania v sume 303,04 Eur, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet advokátky JUDr. JUDr. Emília Korčeková do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

11. [REDACTED] priznáva náhradu trov konania v sume 303,04 Eur, ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet advokátky JUDr. JUDr. Emília Korčeková do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného

predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

1. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podstata jeho argumentácie spočíva v námietke nedostatočného a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

1.1 V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnutý postup okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že jeho postup bol zavŕšený vydaním rozsudku vo veci samej a ďalej poukazuje na skutočnosť, že proti rozsudku, ako aj predchádzajúcemu postupu okresného súdu bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovateľ aj využil. Sťažovateľom namietaný postup, ktorý vydaniu rozhodnutia predchádzal, bol teda predmetom súdneho prieskumu krajským súdom. S prihliadnutím na to bolo preto potrebné túto časť sťažnosti

odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

1.2 Sťažovateľ tiež namietal postup okresného súdu a tvrdil, že v napadnutom konaní dochádza k priet'ahom, a tým aj porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je považovaná sťažnosť za zjavne neopodstatnenú vtedy, ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia

všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ústavný súd s poukazom na skutočnosť, že rozsudok okresného súdu vo veci sťažovateľa v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť doručením napadnutého rozsudku krajského súdu sťažovateľovi 22. augusta 2014, vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08).

2. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému postupu a rozsudku krajského súdu namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podstata jeho argumentácie spočíva v námietke nedostatočného a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľa, ktorým sa sťažovateľ domáhal zaplata 15 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Bratislava III.

Ústavný súd sa musel v tejto časti sťažnosti v prvom rade zaoberať otázkou včasnosti jej podania ako jednou z procesných podmienok prípustnosti sťažnosti. V tejto súvislosti ústavný súd bral do úvahy svoju pravidelnú judikatúru vychádzajúcu z rozsudku ESĽP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54, z ktorej vyplýva, že v prípade podania dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a jeho procesného odmietnutia najvyšším súdom je lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu považovaná za zachovanú.

V takýchto prípadoch sa potom lehota určená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde počíta od právoplatnosti procesného rozhodnutia dovolacieho súdu. Ústavný súd v okolnostiach prípadu (včas podaná sťažnosť v časti namietajúcej napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho) nepovažoval predloženú sťažnosť v časti namietajúcej napadnuté rozhodnutie krajského súdu za oneskorene podanú, preto preskúmal jej dôvodnosť v rámci predbežného prerokovania sťažnosti.

Námietku sťažovateľa týkajúcu sa arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu uvedená v odôvodnení napadnutého rozsudku je dostatočná. V žiadnom prípade argumentáciu nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Niet teda ani dôvodu na to, aby ústavný súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľ má na celú vec odlišný názor a s napadnutým rozsudkom krajského súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľa.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že rozhodnutie je dostatočným spôsobom odôvodnené, krajský súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní o splnení zákonných podmienok pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v danom prípade návrhu sťažovateľa nevyhovelo. Poukázal na to, že bolo povinnosťou sťažovateľa v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. preukázať vznik a rozsah nemajetkovej ujmy, ktorá je v príčinnej súvislosti s vytýkaným nesprávnym úradným postupom. Krajský súd zdôraznil,

že „nečinnosť orgánu verejnej moci či zbytočné prietahy v konaní nepochybne znamenajú samé o sebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, to však ale poškodeného nezabavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania jej peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, ako aj to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy“. V nadväznosti na tieto úvahy krajský súd konštatoval, že „navrhovateľ v konaní nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keď náležite nepreukázal rozsah nepriaznivých následkov, ktoré mu mali, v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť a jeho tvrdenia v tomto smere zostali v konaní dôkazne nepodložené. Navrhovateľ neuviedol ani v odvolaní žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odlišné právne posúdenie tejto otázky odvolacím súdom.“. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je podľa názoru ústavného súdu presvedčivé a zrozumiteľné a ústavne konformné, preto ústavný súd dospel k záveru, že túto námietku sťažovateľa je potrebné považovať za neopodstatnenú.

2.2 Sťažovateľ tiež namietal postup krajského súdu a tvrdil, že v napadnutom konaní dochádza k prietahom, a tým aj k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje závery uvedené v bode 1.2 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ktoré sú relevantné aj pre posúdenie postupu krajského súdu z hľadiska porušenia označených práv, a konštatuje zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti sťažovateľa aj v tejto jej časti.

2.3 K namietanému porušeniu základného práva na verejné prerokovanie veci a práva, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozsudkom, ústavný súd konštatuje, že tieto otázky boli predmetom dovolacieho konania, preto bolo potrebné túto časť sťažnosti s poukazom na princíp subsidiarity odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3.1 Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu najvyššieho súdu namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podstata jeho argumentácie spočíva v námietke nedostatočného, formalistického a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru ústavný súd zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 35/02). Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený,

ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (mutatis mutandis napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

Aj túto námietku sťažovateľa týkajúcu sa arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v danom prípade nie je založený sťažovateľom tvrdý dôvod prípustnosti jeho dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, a teda že mu postupom súdu nebola odňatá možnosť konať pred súdom, a to arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, ktoré na rozdiel od sťažovateľa považoval za zákonné a riadne odôvodnené. Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý konštatoval neexistenciu dovolateľom tvrdého dôvodu prípustnosti dovolania, za súčasného konštatovania neexistencie vád v zmysle § 237 OSP ústavný súd dospel k záveru, že nemožno súhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia ako celok je nepreskúmateľné, arbitrárne, respektíve že nie je riadne odôvodnené. Najvyšší súd sa ústavne súladným spôsobom vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľa. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu presvedčivé a zrozumiteľné a ústavne konformné, preto ústavný súd dospel k záveru, že aj túto námietku sťažovateľa je potrebné považovať za neopodstatnenú.

Vo vzťahu k dovolacej námietke sťažovateľa, že napadnuté rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, najvyšší súd poukazujúc na svoju judikatúru v napadnutom uznesení uviedol, že nesprávne právne posúdenie veci ako relevantný dovolací dôvod možno uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní, samotné neprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Pokiaľ ide o ďalšiu námietku sťažovateľa, že nemal možnosť oboznámiť sa s argumentáciou žalovaného uvedenú v replike k jeho odvolaniu a reagovať na ňu, ústavný

súd pod preskúmaním sťažovateľom podaného dovolania konštatuje, že sťažovateľ námietku procesného pochybenia krajského súdu spočívajúceho v nedoručení vyjadrenia žalovaného k odvolaniu sťažovateľovi v dovolacom konaní neuplatnil.

Ústavný súd opätovne poukazuje na princíp subsidiarity v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde limitujúceho vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom, z ktorého okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom, pretože v opačnom prípade by ústavný súd nedisponoval právomocou na posúdenie takejto argumentácie (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04). Pretože sťažovateľ uplatnil námietku nedoručenia vyjadrenia účastníka konania až v konaní pred ústavným súdom, hoci ju mohol efektívne uplatniť v dovolacom konaní pred najvyšším súdom, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc.

Ďalšou námietkou sťažovateľa bolo, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že krajský súd ho neupovedomil „do väzby“ o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, čím mu znemožnil byť prítomný pri vyhlásení rozsudku. Ústavný súd k tejto námietke sťažovateľa konštatuje, že sťažovateľ mal možnosť požiadať krajský súd o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami podľa § 214 ods. 3 OSP, ktorým by krajský súd oznámil čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku aj do ústavu na výkon väzby, pokiaľ tak neurobil, postačoval postup podľa § 156 ods. 3 OSP, teda oznámenie na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Keďže sťažovateľ netvrdil, že krajský súd nepostupoval podľa § 156 ods. 3 OSP, a zároveň netvrdil, že požiadal krajský súd o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami, nebol v okolnostiach prípadu postup krajského súdu zatiaľ vadou podľa § 237 písm. f) OSP. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, považujúc ho za arbitrárne odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3.2 Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tiež namietal, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

Rovnako ako v prípade namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd nezistil ani porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

Uplatňovanie práva na účinný prostriedok nápravy vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí totiž nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013). Účinnosť právneho prostriedku nápravy nie je závislá ani na istote na priaznivom výsledku konania a samotná skutočnosť, že v konkrétnom prípade sťažovateľovi nebola vôbec, resp. v dostatočnej miere na základe inak účinného prostriedku nápravy poskytnutá náprava, ešte nie je dostatočná pre záver, že sťažovateľovi nebol daný k dispozícii účinný prostriedok nápravy porušenia daného práva (rozsudok ESĽP Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 30. 10. 1991, č. 13163/87,

bod 122, alebo rozsudok ESLP Gordon-Krajcer proti Poľsku zo 7. 7. 2009, č. 5943/07, body 32 – 34).

Citovaná judikatúra ESLP potvrdzuje zrejmu súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje, a keďže ústavný súd zistil, že k porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo, nemohol dospieť ani k záveru, že by najvyšší súd porušil sťažovateľovo právo zaručené čl. 13 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorý ústavne konformným spôsobom odmietol dovolanie sťažovateľa, nemôže predstavovať porušenie zákazu odmietnutia spravodlivosti v takom zmysle, ako to sťažovateľ namietal. Ústavný súd uvádza, že čl. 13 dohovoru má procesný charakter, ktorý zaručuje všeobecné právo na účinný právny prostriedok nápravy pred vnútroštátnym orgánom každému, kto sa dovoľáva základných práv a slobôd uvedených v dohovore. Tento účinný prostriedok nápravy je nezávislý od istoty priaznivého výsledku pre sťažovateľa (podobne III. ÚS 86/05, I. ÚS 538/2013).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2016